

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΔΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΕΣΟΥΝ ΝΑ ΚΑΛΥΨΟΥΝ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΤΟΥ Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link)

Παρακάτω παρατίθενται κάποια ιστορικά και οικονομικά στοιχεία που ελπίζουμε ότι θα βοηθήσουν στην κατανόηση του γεγονότος ότι η κεντρική χρηματοδότηση από το ΥΠΕΘ είναι η μοναδική λύση για την συνέχιση της πρόσβασης σε ηλεκτρονικά περιοδικά.

Το 1998 λόγω των συνεχών αυξήσεων των τιμών των εντύπων συνδρομών οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προέβησαν σε δραστικές περικοπές των συνδρομών τους σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσουν τα συσσωρευμένα χρέη τους. Ο Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) ξεκίνησε σαν μια προσπάθεια αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος. Για τα έτη 1999-2001 υπεγράφησαν συμφωνίες με ένα μικρό αριθμό εκδοτών και σε αυτές συμμετείχαν τα ιδρύματα που είχαν έστω και μία συνδρομή σε αυτούς τους εκδότες (3.500 ηλεκτρονικά περιοδικά).

Το έτος 2000 το κόστος του συνόλου των εντύπων συνδρομών των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ ανερχόταν σε 10.150.131 ευρώ και εκαλύπτετο από τους προϋπολογισμούς του κάθε ιδρύματος. Στα μεγάλα Ιδρύματα υπήρχαν τεράστιες αλληλεπικαλύψεις τίτλων και τα μικρότερα είχαν ελάχιστο αριθμό συνδρομών. Υπήρχε συνεπώς μια τεράστια σπατάλη πόρων, χωρίς το ανάλογο όφελος για όλους.

Όπως φάνηκε ήδη από το 2000 τα ιδρύματα είχαν πρόβλημα να συντηρήσουν και αυτές τις έντυπες συνδρομές γι' αυτό και με απόφαση της 39ης Συνόδου Πρυτάνεων - μετά από εισήγηση της Επιτροπής Περιοδικών του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) - αποφασίστηκε η κατάργηση των εντύπων συνδρομών σε όσους εκδότες παρείχεται ηλεκτρονική πρόσβαση μέσω συμβάσεων του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link).

Από το 2003 το κόστος των συνδρομών εντάχθηκε στις δημόσιες επενδύσεις του ΥΠΕΠΘ και την διαχείριση για λογαριασμό όλων των μελών ανέλαβε το ΕΜΠ και επικράτησε η βασική αρχή ότι **οι πάντες βλέπουν τα πάντα**, δηλαδή και το μικρότερο Ίδρυμα έχει πρόσβαση στο σύνολο των τίτλων του κάθε εκδότη.

Το 2007 όλα τα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ είχαν πρόσβαση μέσω του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) σε 11.500 ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά με κόστος μόλις 22,7% πάνω από το κόστος των εντύπων συνδρομών των ιδρυμάτων για το έτος 2000. Πλέον κάθε ίδρυμα κάλυπτε από ίδιους πόρους μόνον τις ειδικές ανάγκες του σε επιστημονική πληροφόρηση σε τομείς που δεν κάλυπταν οι συνδρομές του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link).

Σε αντίστοιχο έλεγχο που έγινε για το 2007, προέκυψε ότι το συνολικό κόστος των εντύπων συνδρομών των ΑΕΙ και ΤΕΙ μειώθηκε και από 10.150.131 ευρώ του έτους 2000 έφτασε στα 4.139.000 ευρώ. Από τα παραπάνω εξάγεται το ασφαλές συμπέρασμα ότι μέσω των συμβάσεων του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) γίνεται οικονομία κλίμακας και συγχρόνως δίνεται πρόσβαση σε πολλαπλάσιο αριθμό συνδρομών. Γεγονός πάντως είναι ότι κανένα ίδρυμα δεν θα μπορέσει να συνεχίσει να καλύπτει το κόστος των ιδιωτικών συνδρομών του και συγχρόνως να κληθεί να συνεισφέρει οικονομικά από ίδιους πόρους για τη συνέχιση των συνδρομών του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) σε περίπτωση που οι τελευταίες δεν ενταχθούν στο ΠΔΕ.

Για τη διαφύλαξη του ηλεκτρονικού υλικού που έχει αγοραστεί τα τελευταία 10 χρόνια, ο Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) μερίμνησε ώστε να περιληφθούν σχετικά άρθρα στα συμβόλαια με τους εκδότες που να διασφαλίζουν τη διαρκή πρόσβαση στο συγκεκριμένο περιεχόμενο. Η πρόσβαση ενεργοποιείται μόνο **μετά την καταγγελία των συμβάσεων** και την ετήσια καταβολή συνδρομής. Πρέπει να σημειωθεί, όμως, ότι εδώ και περίπου δύο χρόνια ο Σ.Ε.Α.Β (HEAL-

Link), περιμένοντας την υποσχεθείσα χρηματοδότηση, δεν έχει δηλώσει στους εκδότες ότι δεν προτίθεται να ανανεώσει τις συμβάσεις.

Ως ένα ακόμα μέτρο για τη διασφάλιση του υλικού ο Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) μερίμνησε ώστε να υπογραφεί από το 1999 σύμβαση με την υπηρεσία Electronic Collections Online (ECO) της OCLC, που προσφέρει αρχειακή πρόσβαση σε ηλεκτρονικά περιοδικά, και το 2007 σύμβαση με τον οργανισμό PORTICO που συντηρεί τα ηλεκτρονικά αρχεία περισσότερων ακόμα εκδοτών. Η συνδρομή στο PORTICO ανέρχεται σε \$78.000 κατ' έτος και καλύπτει όλα τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας.

Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έχει πληρωθεί η συνδρομή του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) για τα έτη 2009 και 2010 ούτε στην ECO ούτε στο PORTICO και το γεγονός αυτό θα έχει ως συνέπεια - μετά την επικείμενη διακοπή της πρόσβασης - να μην είναι δυνατή η πρόσβαση των μελών του Σ.Ε.Α.Β (HEAL-Link) ούτε στα παλαιότερα έτη των συνδρομών του.